

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 36.

Cenzurat.

Matei, 10, 32—33.

Noul Ministru al Cultelor: dl AL. LAPEDATU

Monitorul oficial publică, în sfârșit, Înaltul Decret Regal, prin care dl prof. Alexandru Lapedatu este numit, pe ziua de 9 Iunie, ministru al Cultelor și Artelor.

Se realizează astfel unul din angajamentele solemne, ce și le luase guvernul național-liberal, chiar prin glasul autorizat al regretatului său șef I. G. Duca. Căci numirea ce s'a făcut, înseamnă totodată și restabilirea unui departament important, a cărui utilitate din punct de vedere național și religios, Biserica noastră a demonstrat-o în toate Memoriile și manifestările ei publice dela 1929 și până astăzi.

În adevăr suprimarea de atunci constituise o mare greșală, pe care autorii ei o săvârșiră spre a da iluzia unor economii bugetare, în realitate însă spre a slăbi prestigiul Bisericii noastre și a înlătura succesiv tradiția politică românească în domeniul hotărîtor al Cultelor. Proba s'a și servit, deoparte în amputările financiare cumplite și tendențioase, aplicate numai Bisericii dominante, de alta în absența complectă a unei politici bisericești din partea Statului față de cultele Țării. Așa s'a ajuns la diminuarea ortodoxiei și la comprimarea avânturilor ei ca forță spirituală a națiunii, iar paralel cu aceasta la evadarea complectă a cultelor minoritare de sub controlul și autoritatea Statului.

O asemenea situațiune, profund păgubitoare marilor interese de viață a României, se cerea sesizată și remediată. De sigur, că un *subsecretariat* șters, fără atribuții și adeseori disprețuit chiar de titularii, cari îi comandau — era prea puțin calificat pentru chiemări politice atât de importante. Era nevoie de o revenire integrală la tradiția părăsită, se impunea refacerea Ministerului independent, care mișcându-se liber, să-și asume cu autoritate și competență, răspunderile unei îndrumări înțelepte a politicii noastre religioase.

Astăzi avem îndoita satisfacție de a saluta, atât restabilirea departamentului ce-i drept într'o formă imperfectă, cât și aducerea în fruntea lui a dlui *Alexandru Lapedatu*. Domnia Sa își merită, cu drept cuvânt, acest post de conducere națională. Atât de covârșitoare este opera pe care a îndeplinit-o în ordinea politicii ecleziastice de stat, încât nici nu ne-am putea imagina un mai desăvârșit titular al Cultelor. În privința aceasta, se pare că Domnia Sa este o realizare optimă, menită să rămână un ideal și o unitate de măsură pentru toți fericiții, cari vor ocupa, după vremuri, fotoliul ministerial din Strada Berthelot.

Om de largă cultură, eminent cunoscător al trecutului și prezentului nostru cultural-bisericesc, dl Al. Lapedatu, călăuzit de un spirit clar și de-o judecată solidă, își știuse formulă încă din 1923, când ajunsese la Culte pentru întâi dată — un program luminos, care îmbrățișa toate problemele fundamentale, impuse spre rezolvire Statului român întregit, în legătură cu politica bisericească. Urmărind cu energie și perseverență acest program de mari proporții, avu satisfacția să-l vadă împlinit aproape complect în cursul celor două guvernări laborioase dela 1922 și 1927.

Grație talentului său de a cârmui sufletele, temperând pasiuni și netezind asperități nebănuite, vâslind cu rară îndemnare pe valurile primejdioase ale sensibilităților confesionale, Domnia Sa a putut înregistra biruinți, cari în ochii celor mai mulți păreau adeseori imposibile. Așa ne-a dat, rând pe rând, legea Bisericii ortodoxe cu statutul ei de organizare, legea Patriarhatului și legea cultelor minoritare. Toate împreună alcătuiesc ceace am numi catechismul politicii noastre bisericești

de stat. Calitatea lui esențială este că a eșit dintr'un acord deplin — datorit unor sfortări de ani de zile — al reprezentanților Țării și ai tuturor Cultelor, fapt care asigură acelor legi de bază o valoare morală cu totul excepțională. De aceea ele vor rămâne intangibile încă multă vreme, oricât de mult ar încerca să le torpileze anumite clanuri reacționare, instigațiuni haine sau acțiuni rău inspirate.

Astăzi, când dl Al. Lapedatu revine pentru a patra oară în fruntea Ministerului de Culte, are prilejul să constate, că legiuirea i-a rămas în picioare, dar spiritul și prevederile ei esențiale încă nu s'au coborît în realitățile de stat.

Astfel sunt nesoluționate: problema salarizării clerului, legiferarea învățământului teologic, constatarea averii cultelor minoritare în legătură cu subvenționarea lor, modalitățile de aplicare a legii cultelor prin întocmirea Regulamentului și în fine stabilirea condițiilor de control și supraveghere din partea Statului.

Această simplă enumerare ajunge să ne arate, că dacă în sfera cultelor naționale sunt încă însemnate chestiuni de rezolvit, apoi în privința confesiunilor minoritare situațiunea este de-a dreptul haotică, ele fiind lăsate și astăzi cu totul de capul lăr.

Să mai adăogăm numeroasele preocupări de ordin secundar, precum și nevoia trasării unei politici bisericești externe, chie-mată să ocrotească ortodoxia de peste hotare și să înalțe prestigiul religios al României.

Nu vom uita, că trecerea direcției minorităților tot la Ministerul de Culte îi sporește și mai mult importanța, mai ales într'o epocă de acută febră revizionistă a vecinilor nostri romantici de peste Tisa.

Pentru stăpânirea acestor probleme grave și complicate, nimenea nu putea fi mai indicat decât dl *Al. Lapedatu*, a cărui competență verificată și experiență neîntrecută au creiat pe seama României o politică bisericească, ce constituie una din mândriile ei naționale.

Fericiți, că acest bărbat de stat este unul dintre conducătorii și ctitorii eparhiei noastre, noi îi facem și din acest loc cele mai bune urări pentru înalta răspundere la care a fost chie-mat din nou, perfect convinși că frumusețea realizărilor de mâine nu va fi cu nimic mai prejos de strălucirea creațiunilor de ieri.

I. MATEIU

Doleanțele Bisericii noastre.

Tocmai în clipa când se restabilește Ministerul Cultelor, se pune în circulație de Sibiul mitropolitan un studiu scurt, dar foarte judios, cuprinzând revendicările Bisericii noastre ortodoxe. El este datorit unui specialist în materie, care nu scapă din vedere nici una din suferințele materiale și morale, de cari pătimeste pe nedrept tocmai Biserica neamului.

Este aproape de necrezut, să recitești mereu acelaș refren vechiu: ortodoxia națională maltratată, cultele minoritare privilegiate.

Și totuși, faptele sunt reale și zdrobitoare. Iată de pildă vio-

larea principiului de proporționalitate numerică în distribuția subvenției de stat, deși e vorba de o dispoziție legală. Ba mai mult, în epoca economiilor sângeroase, nouă ni se reduce subvenția de stat, pe când uniților li se majorează. La noi se suprimă posturile bisericești cu miile, desorganizând cu totul centrele episcopoești — cari îndeplinesc prin analogie funcțiuni cerebrale — ca în acelaș timp episcopii minoritare să abunde de canonici rubiconzi și revizionști.

Preoții ortodocși suportă peste reducerile generale de salarii, încă două curbe speciale, cari



ii aruncă în mizerie și dispere. În Munți ca și în Săcui-me, Clerul trăește o tragedie și mai mare, din pricina sărăciei și izolării, ce-i împresoară. Protopopii de-asemena nu-și mai pot îndeplini rostul lor însemnat, fiindcă Statul le-a tăiat leașa, pe când celor uniți nu. Minoritarii au prisos de preoți (se citează o parohie cu un singur credincios pentru care încă se plătește preot deosebit), pe când la noi sute de sate sunt lipsite de păstori, din cauză că Ministerul refuză să asigure

plata lor în buget. Din aceeași cauză atâtea alte instituțiuni sunt puse în neputință de a funcționa, ca de pildă consistoriile spirituale, misionarii, revizorii eparhiali etc.

Noul ministru al cultelor, dl Alex. Lapedatu, cunoaște exact pomelnicul gravelor revendicări ortodoxe. Știindu-l atât de atașat Bisericii noastre strămoșești, nu ne îndoim că va face operă de dreptate, dând satisfacție deplină ortodoxiei românești, atât de ultragiată în anii din urmă.

Situația Românilor din Ungaria.

— În atențiunea Ligii antirevizioniste. —

Într'un ziar mare din Capitală, citim următoarele știri dureroase, cari fac dovada unui regim nedemn de veacul nostru:

„Nedreptățile îndurate de frații noștri rămași sub stăpânire unghurească, sunt nesfârșite. În privința aceasta sunt multe de spus.

Deocamdată ne vom limita la publicarea datelor statistice, culese în comunele din partea ținutului Bihor rămase sub stăpânirea streină:

În comuna Apateu trăesc 1020 români, dintre cari nici unul n'a fost ridicat la rangul de „viteză“. În general românilor nu li s'a dat nici un fel de distincție. Comuna are o biserică și o școală primară, în care limba de predare este cea unghurească.

De-asemena s'a încercat introducerea limbii maghiare în biserică din Apateu. Preotul român Grigorie Mureșan, care s'a dat de partea lui Nemeth care se întitulează episcop gr.-ort. maghiar (fără a fi recunoscut oficial de statul maghiar, ci numai tolerat și despre care ne vom ocupa într'un reportaj viitor) a primit să introducă limba unghurească în biserică din Apateu, în urma faptului că a fost „avansat“ de Nemeth la gradul de protopop, voind totodată să scoată parohia Apateu de sub jurisdicția episcopiei din Oradea Mare.

În urma acestui fapt, credincioșii au incuiat biserică, De mai bine de o lună de zile de când nu se mai oficiază serviciul divin, preotul renegeat Gr. Mureșan și escrocul Nemeth, fac intervenții pe la autorități ca românii din Apateu să fie constrânși de jandarmi a restitui cheile bisericii dar credincioșii refuză cu indignare.

În comuna Șăcal sunt 1030 români. Au o biserică și o școală în care se predă limba maghiară de către un învățător unghur. Nimeni n'a fost împroprietărit. Dintre șefii de autorități, singur ajutorul de primar este român.

În comuna Jaca sunt 1290 români. Au o biserică și o școală cu un învățător unghur.

În comuna Darvas sunt 650 români. Au un preot român, dar n'au școală.

În comuna fruntașă Micherechi, trăesc 3050 români și abia 30 străni. Aici este o biserică, un cor țărănesc și două școli confesionale românești,

tipul B), adică toate materiile se predau în limba unghurească, iar în românește numai scrisul și cititul. Cărți de cetire și de religie nu sunt. Toți preoții români adună câteva manuale fie de pe la bătrânii satului, fie din România, iar din acestea învăță mai multe generații.

În afară de aceste două săli de învățământ ale școlilor confesionale, în care învață 150 elevi, mai sunt patru săli de învățământ la școala de stat, cu 200 elevi. Aici se învață numai unghurește.

Statul maghiar a confiscat o moșie a protopopului român Nicolae Roxin, trecut în România, pe care a împărțit-o apoi la 75 țărani din Micherechi.

În comuna Crâștor, sunt 750 români. Au o capelă fără preot. Administrează preotul Olah din Micherechi. Aici a funcționat o școală confesională, dar a fost desființată de statul maghiar.

În comuna Veherd, trăesc 800 români. Au o biserică, însă n'au preot. Au o școală confesională (deci susținută din banii românilor din parohie) dar în care funcționează un învățător unghur, predând în unghurește. În această școală nu se vorbește nici un cuvânt românesc.

În comuna Peterd, sunt 1300 români. Situația este aceeași ca și în comuna Veherd.

În celelalte sate, situația este aceeași fără deosebire.

După multe intervenții și cu mari sacrificii, românii din Ungaria primiseră autorizația de-a înființa un gimnaziu în orașul Giula.

Acesta a funcționat un singur an și a fost închis, deoarece românii au refuzat să introducă limba unghurească pentru toate studiile, așa cum pretindeau autoritățile maghiare.

În urma acestui tratament barbar, românii din Ungaria sunt amenințați de a-și uita limba maternă. Singurul lor refugiu este biserică. Aici mai aud cuvânt românesc. Acum se încearcă maghiarizarea bisericilor, prin intermediul lui Nemeth Pista.

Urmează ca în curând în bisericile gr.-ort. din Ungaria să se citească liturgia și să se predice poporului în limba unghurească.

Guvernul român are datoria să intervină pentru împiedecarea sacrilegiului. G. S. Dunăreanu.“

România a reluat legăturile cu Rusia.

Cel mai mare eveniment internațional al României petrecut zilele acestea, este reluarea raporturilor diplomatice cu Republica Sovietelor. Acest act a fost încheiat la Geneva între dl Nicolae Filănescu, ministrul nostru de externe și M. Litvinoff, comisar al poporului la afacerile străine.

Tactul și spiritul de prevedere al ministrului nostru de externe au știut asigura condițiile cele mai bune pentru viitorul statului nostru. Căci în scrisoarea ce i-a adresat, M. Litvinoff se angajază la următoarele obligațiuni: „Guvernele țărilor noastre își garantează mutual plinul și întregul respect al suveranității fiecăruia din statele noastre și abținerea dela orice amestec, direct ori indirect în afacerile interne și în dezvoltarea fiecăruia dintre ele și în special a oricărei agitațiuni, propagande și oricărui fel de intervențiuni sau de sprijin a acestora“. De asemenea se mai angajează să nu tolereze pe teritoriul lor

constituirea de organizațiuni teroriste, cari ar ataca cu arme și alte mijloace revoluționare instituțiunile Statului și pe reprezentanții lui oficiali.

Va urma acum numirea miniștrilor plenipotențiarilor la Moscova și București.

Dorim ca acest act mare să fie de bun augur pentru țara noastră, care a știut rezista cu succes tuturor încercărilor periculoase venite de peste Nistru. Sperăm îndeosebi, că aceste legături ce se restabilesc cu întinsa țară ortodoxă să aibă consecințe binefăcătoare și asupra vieții religioase de acolo, atât de tulburată dela război încoace.

Ziarele scriu, că pe urma reluării acestor legături, splendidă biserică rusească din capitală, ar urmă să fie cedată Jugoslaviei. Întrebăm: de ce acesteia și nu României, care are o uriașă creanță asupra Rusiei: tezaurul dela Moscova?

Sfințirea pietrii fundamentale a bisericii din Cupșeni.

Luni, a II-a zi de Rusalii a. c., parohia Cupșeni din protopopiatul Lăpuș, a avut o adevărată zi de sărbătoare cu ocazia sfințirii fundamentului bisericii sale celei noi.

Încă prin 1912 P. Ven. Consiliu Arhiepiscopesc din Sibiu le-a aprobat planul zidirii bisericii. În două rânduri și-au fost pregătit material, spre a se apuca de lucru, dar războiul mondial și alte greutăți au împedecat realizarea până în prezent a ideii mărețe. De altfel nici n'a fost neapărat de lipsă, deoarece bisericuța de lemn e încă în stare bună.

În timpul din urmă șeful tractual protopopul Ștefan Gheție sfătuind și îndemnând „cu vreme și fără vreme“ au ajuns la rezultatul dorit. Noua biserică se edifică în centrul comunei lângă strada principală pe un teren foarte potrivit. Edificarea s'a început cu suma modestă de 12.000 Lei. S'a făcut fundamentul și ridicat zidul până la joeli din peatră și beton. Toți pricepătoșii constată că lucrarea de până acuma e foarte bună.

Părintele protopop Șt. Gheție ca delegat al P. Sf. Sale episcopului Nicolae al Clujului a aflat de bine, să sfințească fundamentul încunjurat de preoții tractului și poporul din jur la frumoasa sărbătoare de Rusalii. La apel au răspuns aproape toți preoții din jur, ba unii și dela periferia tractului.

E de notat că parohia Cupșeni e la marginea protopopiatului aproape de muntele Șatra. De altădată comunicația era foarte anevoiasă, dar seceta aceasta are și partea bună că face practicabile toate potecile. Deci nu e de mirat că la terminul fixat era adunată mulțime de popor din comunele învecinate.

Utrenia s'a oficiat în biserică, de unde plecând în procesiune cu cele necesare sfintei liturghii în sunetul

clopotelor laudând pe Dumnezeu prin cântări bisericesti s'a ajuns la fundament. După sfințirea apei și stropire s'a celebrat sfânta liturgie pe acel loc, unde se va ridica noul jertfelnic.

La sfârșitul sfintei liturghii p. prot. Ștefan Gheție a ținut o cuvântare foarte instructivă, ridicând și întărind moralul credincioșilor. După aceea a urmat prea frumoasa conferință a d-lui avocat Dr. I. Petruș preș. F. O. R. desp. Lăpuș, care a întărit credincioșii în sentimentul religios-moral. Tot poporul a fost stropit cu apă sfințită, iar 126 inși s'au împărțit și cu sf. maslu.

S'a servit masă comună pentru intelectuali la locuința primarului, iar pentru popor în jurul fundamentului. Din daniile s'a adunat modesta sumă de 5240 Lei pentru biserică singurul numerar disponibil spre a continua lucrarea, după ce 12.000 Lei ce le-au avut s'au cheltuit cu edificarea fundamentului.

Foarte bună impresie a făcut asupra credincioșilor gestul d-lui Dr. Petruș prin cedarea pretenziunii d-sale de 4700 Lei în favorul parohiei.

Pr. GH. MICU

Adunarea Oastei Domnului. În zilele de Rusalii Sibiu a găzduit pentru a treia oară miile de pelerini veniți din toate părțile țării, spre a se umili în fața Domnului și a-și da seama de harul cel mare, ce lucrează cu atâta putere printre fiii neamului nostru. Au fost clipe de admirabilă reculegere creștină, trăite în frăție duhovnicească sub povățuirea preoților, în frunte cu P. S. Arhieru Vasile Stan. Așa trebuie să se întâmple pretutindeni, și atunci nu va fi nimic de temut pentru unitatea credinței în Biserica noastră.

Congresul Asociației Generale a Clerului.

Asociația generală a Clerului a convocat congresul anual la București, pe zilele de 13 și 14 Iunie c.

În ziua întâi au avut loc formalitățile deschiderii. Au vorbit: pâr. Partenie, P. Sf. Episcop Cosma din partea Sf. Sinod, dl Stancu Brădișteanu, dir. Cultelor, P. Sf. Episcop Vartolomei, P. Sf. Episcop Grigorie al Aradului, dl Stelian Popescu dir. „Universului“, Mih. Berceauu. Din partea Clerului ardelean a vorbit pâr. prof. Ion Duma dela Petroșani.

În ziua a doua s'au examinat o serie de probleme importante. Una a fost „Situațiunea Bisericii ortodoxe față de celelalte culte“, referată de pâr. A. Anghelescu și desbătută de către mai mulți preoți. Alta a fost relativ la „Raporturile dintre Biserică și Stat“, temă pasionantă în jurul căreia s'a vorbit mult, reeditându-se de unii atacurile împotriva autonomiei.

Prilej de controverse a fost și regulamentul centralist al comitetului asociației. A fost combătut de societățile preoțești cele mai puternice, ca „Ajutorul“ din București, „Frăția“ din Argeș și Asociația ardeleană „Andrei Saguna“. Reprezentantul acesteia a declarat, că preoțimea ardeleană înțelege să-și mențină organizația aderând numai la o *federalizare* a tuturor societăților existente.

Delegația trimisă de congres a raportat, că dd. miniștri Al. Lapedatu și V. Slăvescu au declarat, că doleanțele Clerului vor fi satisfăcute în cea mai mare parte chiar prin bugetul actual. După aprobarea gestiunii Asociației generale, s'a votat o moțiune, cuprinzând dezideratele cunoscute din anii trecuți. După două zile de desbateri lungi și aprige, congresul a luat sfârșit.

Vom reveni în numerii următorii.

Conferințe preoțești și cercuri religioase.

Conferința preoțească de primăvară a protopopiatului Bistrița.

Adevărată zi de sărbătoare a fost în parohia Josenii-Bârgăului ziua de 21 Mai a. c., când s'a ținut conferința preoțească a protopopiatului Bistrița.

În preseara zilei de 21 Mai, s'a servit Vecernia de către preoții prezenți la sfârșitul căreia a predicat preotul Adrian Flămând despre „Credința“.

La primul dangăt de clopot apărând din toate parohiile de pe Valea-Bârgăului credincioșii îmbrăcați în haine albe de sărbătoare, și cu pași repezi alergau spre biserică pentru a participa la sfânta slujbă. În scurt timp biserică a fost arhiplină de credincioși. S'a început serviciul Utreniei, continuat cu sf. Liturghie celebrată în sobor. La priceasnă a predicat pr. Teodor Ciuruș (Caila) despre „Statornicia în credință a creștinilor din timpul lui Constantin cel Mare în comparație cu a celor de azi“, aducând ca exemplu și pe mucenicul ortodoxiei Domnitorul Constantin Brâncoveanu. La sfârșitul sf. Liturghii s'a servit parastas întru pomnirea neuitatului Voevod.

După masă pr. Zaharie Feier, a ținut conferința publică despre „Cum se resimt azi consecințele dezastruoase ce a avut de suferit Biserică în urma războiului mondial cu indicarea mijloacelor de îndreptare“. Apoi pr. Nicolae Cristea, ține o lecție practică din religie. La sfârșitul programului pr. Victor Mureșan delegat protopopesc, indeamnă pe credincioși ca să se grupeze în jurul sf. Biserici, păstrătoarea de veacuri a ființei noastre ca popor și izbăvitoarea sufletescă a fiilor ei.

Conferința intimă s'a ținut în casele parohiale, unde după un cuvânt potrivit de deschidere și după discuții armonioase asupra serviciilor divine și a predicilor, se dă citire temei fixate de Ven. Consiliu Eparhial „Foloasele și dezavantajele Oas-

tei Domnului pentru Biserică“. La discuția acestei teme iau cuvântul mai mulți frați preoți. Unii sunt pro alții contra. Unii spun că, cu ajutorul Oastei Domnului au putut scoate sectele din parohie, alții spun că aceasta asociație a despărțit pe credincioși în două tabere: una sfântă și alta păcătoasă. Credincioșii nu mai știu de ce să se mai țină de Biserică, de ostașii Domnului sau de sectari. În concluzie conferința preoțească a tractului Bistrița e de părerea că acolo unde deja este înființată Oastea Domnului să se menție și preotul să conducă și controleze activitatea ei.

Terminate acestea preotul Victor Mureșan delegat protopopesc, mulțumește preoțimei pentru felul cum au desfășurat programul și liniștea în care au decurs toate discuțiile. Mulțumește apoi preotului I. Buzdug pentru ospitalitatea dată preoțimei.

Pr. Z. FEIER

Donația lui Iosif Trifan.

Din zbuciumul zilelor de azi, cari caută să eclipseze viața Bisericii noastre, ne ridică câte un glas de conștiință curată care împrăstie nouri necredinței multora și întronează seninul și încrederea în sinul Bisericii mântuitoare a lui Iisus Hristos. Un astfel de glas al unei conștiințe profund religioase, întâmpină sfânta noastră Biserică, la praznicul Rusaliilor, când venerabilul credincios și harnic gospodar: Iosif Trifan, prin vocea-i tremurândă exprimă dorința de a dona la fondul zidirii bisericii, suma de 10.000 (zece mii) Lei, care sumă o și predă în numerar, în prezența poporului, slujitorului altarului.

Prezenta donație, precum și cea din anul trecut a d-lui Ioan Bosian, tot zece mii Lei, reamintesc din eroismul faptelor creștinești și clipele din credința cea vie a primelor veacuri, când creștinii își vindeau țarinele și prețul lor îl puneau la picioarele a-

postolilor, (Fapt. 4, 34) „și mare dar era cu ei cu toți“.

Deci poporul român prin sufletul lui virgin și credința lui vie, păstrează încă din harul primitiv cât să poată fi determinat pentru o faptă nobilă și creștinească, numai cât dușmanii Bisericii noastre caută a ignora orice avânt și a semăna neghina vrăbeii între noi, ca nu cumva să ne consolidăm și întărim în granițele patriei noastre și în dreapta credință a strămoșilor noștri.

Pentru îndemnul inimii ce a făcut să aducă plăcutul dar pe altarul Domnului, Dumnezeu cel milostiv să-i răsplătească venerabilului bătrân al cărui cărunțele numără 92 ani, iar noi, în numele Consiliului, îi aducem și pe aceasta cale viile noastre mulțumiri.

Pr. V. ȘEULEANU

Daruri pentru biserică

noastră din Huedin.

Asociația națională ortodoxă a femeilor române, filiala Huedin, aduce călduroare mulțumiri aceluia, cari au dăruit odoare și sume de bani bisericii ortodoxe din Huedin, contribuind la înfrumșetarea ei cu prețioasele daruri făcute. Iată lista donatorilor:

Comitetul central al Asoc. femeilor ortodoxe București, 5000 Lei, filiala Asoc. femeilor ortodoxe, Cluj, 1000 Lei, filiala Brăila 500 Lei, fi-

liala Chișinău 1000 Lei, filiala Bacău 1000 Lei, filiala Focșani 1000 Lei, filiala Buzău 500 Lei, d-na Chivasă din Bacău, 500 Lei, dl Stahl, București, 500 Lei, d-na și dl Croitoru din Brăila, 300 Lei, Sf. Sa preotul Vasilovschi din Iași: 1 evanghelie, 1 candelă, 1 cruce și icoane, filiala soc. femeilor ortodoxe române 1 candelă de argint, filiala din Sulina 1 candelă de argint, d-na Ștefănescu Goangă, Cluj, 1 candelă de argint, d-na Meteș din Cluj, 1 icoană de argint, d-na Seseu, Bacău 1 candelă de argint, filiala soc. fem. ortodoxe Chișinău, diferite obiecte pentru biserică, d-na Ivanciovici din Buzău, o pernă, d-na Proferiu, președ. filialei Buzău, obiecte pentru biserică. Filiala soc. femeilor ortod. din Huedin, face un călduros apel către toți bunii creștini a ajuta cu bani sau cu obiecte la înfrumșetarea acestei biserici a cărei sfințire se va face la 1 Iulie.

Asociația face acest apel deoarece nici biserică, nici filiala nu dispune de fonduri pentru a procura cele necesare împodobirii acestui locaș de închinare, care cu atâta greutate s'a ridicat abia după 15 ani dela Unire într'un centru unde toate cultele își au biserică marețe.

Donațiile se vor trimite pe adresa Societatea națională a femeilor ortodoxe române. Huedin, jud. Cluj.



Instalarea dlui ministru Al. Lapedatu la Ministerul Cultelor.

Luni la ora 5 jum. d. a., a avut loc instalarea d-lui Al. Lapedatu la ministerul cultelor și artelor. Au fost prezenți d-nii: Dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii, Stancu Brădișteanu, director general al cultelor, I. M. Sadoveanu, director general al teatrelor, Paul Prodan, director general al Teatrului Național, Ghica, director la comisiunea monumentelor istorice, Jean Dumitrescu, șeful contenciosului, funcționarii superiori din direcția cultelor și artelor, etc.

Cuvântarea d-lui C. Angelescu.

Di Dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii, salutând pe noul titular al ministerului cultelor arată că dl Al. Lapedatu va conduce acest departament cu o necontestată competență.

„Noul ministru al artelor și cultelor își va continua acțiunea pe care a desfășurat-o în timpul conducerii acestui minister până în 1928. Trebuie însă — spune dl Dr. C. Angelescu — să exprim mulțumirile mele și d-lui Popescu-Necșești, fostul subsecretar de stat, care și-a făcut datoria aici.“

Discursul d-lui Al. Lapedatu.

Di Al. Lapedatu, luând cuvântul declară următoarele: „Viu din nou, pentru a patra oară la ministerul cultelor și artelor, de data aceasta pe o cale mai lungă și ceva mai spinoasă decât rândul trecut. Și vin să reiau activitatea întreruptă în toamna anului 1928 spre a înlăptui ceea ce rămăsese de înlăptuit atunci din programul politicii noastre bisericesti, și spre a repara ceea

ce din nenorocire s'a stricat de atunci încoace. Lucrul nu este ușor. Îmi dau bine seama de aceasta. Împrejurările s'au schimbat, iar mijloacele sunt mult mai reduse. Totuși cu bunăvoință și înțelegere, cu râvnă și stăruință nu mă îndoiesc că ne vom putea îndruma din nou pe calea unei munci constructive și folositoare și cultelor și statului, ale căror interese trebuiesc să fie reprezentate și armonizate de acest minister. Și nu mă îndoiesc că pentru aceasta voi avea concursul tuturor celor chemați să colaboreze la această operă, în primul loc concursul d-lui Dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii. Căci lucrând în același departament, prima condiție a succesului trebuie să fie o deplină și perfectă coordonare a lucrărilor noastre. Înțelegând această necesitate, voi urmări-o cu toată sinceritatea și loialitatea.

Mulțumind d-lui Dr. C. Angelescu pentru cuvintele prietenești cu care m'a întâmpinat, și rugându-vă pe toți să-mi dați cel mai devotat concurs, să pornim cu încredere și nădejde din nou la lucru.

Di Stancu Brădișteanu, director general al cultelor, în numele funcționarilor ministerului, asigură pe noul titular de tot devotamentul și concursul acestora.

INFORMAȚIUNI

Serviciile divine și predici la bisericile din Cluj. *Duminică, 17 Iunie la Catedrală:* vor servi secretar ep. Laurentiu Curea, prof. L. Muntean, Pr. I. Goron, diacon A. Scurtu. Predică prof. L. Muntean. — La biserică „Sf. Nicolae”: Pr. I. Cociuban, diacon V. Bogdan. Predică I. Cociuban. — La biserică „Coborârea Duhului Sfânt”: protopop N. Vasii, arhidiacon Dr. O. Bucevschi. Predică prot. N. Vasii.

UN ÎNCEPUT DE REPARAȚIE. Suntem în măsură să anunțăm din isvor autorizat, că în noul buget de stat, care va fi supus sesiunii parlamentare recente, se dă un început de satisfacție Bisericii noastre. Anume s'au suprimat cele două curbe speciale, ce apăsau salariile minime ale Clerului. S'au prevăzut sumele necesare pentru un spor de leafă pe seama preoților din munți și Săcuime și în sfârșit s'a asigurat funcționarea Consistoriilor spirituale prin prevederi bugetare corespunzătoare. Sunt trei acte îmbucurătoare, menite să sporească nădejtile noastre în realizările ce se așteaptă dela guvernul de azi. O garanție este însuș dl ministru Al. Lapedatu, care are o mare parte de merit și în soluționarea favorabilă a celor trei revendicări pomenite.

Serbările Restaurației. Anul acesta ziua de 8 Iunie, a fost serbătorită în toată țara cu un fast și entuziasm excepțional, cari au întrecut pe cele din anii trecuți. La Cluj, prăznuirea s'a desfășurat într'o atmosferă de caldă solemnitate, atât în Catedrală, cât și în diferitele manifestări culturale, artistice și sportive ce au avut loc toată ziua. Dar porțiunile, cele mai impresionante le-a luat cum era și firesc, în Capitală, culminând în manifestația strălucită a tuturor primarilor din țară, cărora M. Sa Regele le-a vorbit plin de avânt și încredere în viitorul României.

Dela Academia Teologică ortodoxă Cluj. Examenle generale și cele de licență se vor ținea în zilele de 18, 19 și 20 Iunie a. c. Încheierea festivă a anului de studii se va face în legătură cu sf. Liturghie în Catedrala ortodoxă în ziua de Duminică, 17 Iunie a. c., în prezența P. Sf. Sale Episcopului Nicolae Ivan, a membrilor Consiliului eparhial și a corpului didactic și a tuturor prietenilor și doritorilor de bine ai acestei instituții.

Vizita guvernului la Cernăuți și Biserica. Urmând o idee fericită cu rezultate practice incontestabile, membrii guvernului în frunte cu președintele lui dl Gh. Tătărescu, s'au deplasat Duminică trecută la Cernăuți. Au fost examinate pe loc toate nevoile Bucovinei, găsindu-se soluțiuni pentru fiecare în parte. În ce privește Biserica se știe, că fondul religionar pe care se razimă toată viața religioasă și administrativă, este în suferință din pricina crizei economice. Guvernul, prin comunicatul

ce l-a dat, a hotărât să asaneze „Fondul” prin realizarea unui împrumut de lungă durată, pentru consolidarea datoriilor flotante și plata restanțelor de salarii și pensii.

Este și aici o nouă dovadă a solidității guvernului față de Biserica ortodoxă.

Sesiunea Parlamentului. În ziua de 14 c., s'a deschis Parlamentul în sesiune extraordinară. Scopul principal este votarea bugetului. Oficiul guvernului, ziarul „Viitorul” mai adaugă și următoarele amănunte:

„Odată cu discutarea proiectului de buget se vor cerceta și măsurile de simplificare a aparatului de stat. Prin concentrare de servicii și o nouă organizare se realizează pe de-o parte economii însemnate, iar pe de altă parte, se reduc unele formalități birocratice greoaie.

Prin bugetul nou, s'au acordat sporuri importante la departamentele armatei, sănătății și instrucției publice, care sunt în directă legătură cu apărarea și ridicarea națiunii.

Totodată cu bugetul se vor mai discuta în această sesiune și o serie de proiecte pentru redresarea economică și financiară a țării.”

O expoziție de pictură. *Timp de două săptămâni publicul din Cluj a putut admira în palatul prefecturii județene, una din cele mai selecte expoziții de pictură, organizată de d-na Elena Col. Antonu, artistă prea bine cunoscută în lumea intelectuală. Au fost expuse zeci de pânze de-o tehnică sigură, de un colorit minunat și de o inspirație fină. Din toate se desprinde acel „aer” simpatic, care dă viață pânzei și trezește marile emoții artistice. Felicitările noastre.*

BIBLIOGRAFIE

Dr. Aurel Gociman: România și revizionismul maghiar. București, 1934, pagini 410. Prețul Lei 100.

Meritosul ziarist și activ membru al F. O. R.-ului, iar de curând secretar general al Ligii antirevizioniste din Transilvania, ne dă una din cele mai solide lucrări. poate cea dintâi în enervanta problemă revizionistă, pusă de Budapesta cu atâta perseverență și înverșunare.

Dl Gociman a urmărit pas de pas această propagandă dușmană, arătându-i mijloacele și denunțându-i îndrăznelile, oferindu-ne un formidabil material de informație și documentare. E suficient să menționăm capitolele cărții, spre a înțelege însemnătatea ei politică: 1. Propaganda revizionistă în străinătate. 2. Propaganda unguerească în Anglia, în Italia, în America și în Franța. 3. Mijloacele și aspectele propagandei revizioniste. 4. Societățile și organizațiile iredentiste unguerești. 5. Rostul cultural al Ungariei. 6. Originea fondurilor propagandei iredentiste unguerești. 7. Literatura iredentistă maghiară. 8. Proiecte unguerești pentru revizuirea frontierelor. 9. Românii acuzați pe nedrept de barbarii. 10. Situația etnografică din România falsificată de iredenta maghiară. 11. Cum exploatează Ungaria oficială problema minorităților din România. 12. Minoritatea maghiară în viața politică și administrativă a României. 13. Situația culturală și economică a minorității maghiare din Transilvania. 14. Persecuția sălbatică a minorităților din Ungaria. Cartea aceasta se impune atențiunii oricărui român cult și patriot. O recomandăm cu stăruință.

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 2753—1934.

Statutele Casei culturale.

— Comunicat. —

Congresul național-bisericesc al Metropoliei noastre a votat în ședința sa din 16 Octombrie 1933 statutul pentru înființarea caselor culturale și a decis ca această instituție să se generalizeze în toate comunele bisericesti ale metropoliei.

Este de sine înțeles că aceste case culturale sunt de mare folos poporului nostru și este bine ca ele să fie înființate de biserică, sau să stea sub auspiciile bisericii.

De aceea îndemnăm și noi preoțimea noastră și organele de conducere ale parohiilor să caute să înființeze în fiecare parohie case culturale ori independente, dacă biserică are această posibilitate ori în colaborare cu alte instituții cum este „Astra”, „F. O. R.-ul, sau altele.

Pentru orientare și îndrumare dăm aici și un model de statute pentru casele culturale.

Cap. I. Scopul și Patronul Casei culturale.

Art. 1. Parohienii din comuna se însoțesc a susține (înființa sau închiria) un local corespunzător, ca centru de întrunire obștească spre a înfăptui și aplica frățietatea propovăduită de sfânta noastră Biserică, sub patronajul parohiei ortodoxe din localitate.

Art. 2. Alt scop practic al Casei culturale este de a pregăti pe membrii ei și a premerge cu exemplu bun în fața tuturor locuitorilor din localitate ca să poată contribui efectiv la îmbunătățirea stării religioase-morale, sociale și economice locale și a înălțarea relele interne și neajunsurile vieții.

Art. 3. Patronul Casei culturale este Î. P. Sf. mitropolit Nicolae, arhiepiscopul ortodox din Sibiu.

Cap. II. Mijloacele.

Pentru atingerea scopului Casei culturale:

1. Membrii Casei culturale recunosc învățătura sfintei Biserici ortodoxe ca normă a vieții individuale, familiare și obștești spre dobândirea fericirii vremelnice și veșnice.

2. Respectarea repausului duminical și întrebuințate lui în scopurile fixate în aceste Statute.

3. Participarea la misiunile populare.

4. Aranjarea de „citiri biblice” sub conducerea preotului.

5. Participarea la pelerinaje și procesiuni bisericesti.

6. Păstrarea obiceiurilor religioase.

7. Desvoltarea dragostei și alipiri celei lucrătoare față de biserică și de întreprinderile ei.

8. Încurajarea străduințelor societății Sfântul Gheorghe, Oastea Domnului și a Reuniunii femeilor.

9. A premerge cu exemplu bun înaintea tineretului, cum trebuie să se comporte în viața bisericască.

10. A nu întrebuința vorbe de ocară și a se feri de injurăuri și sudălmi.

11. A sprijini acțiunile pentru ocrotirea orfanilor, văduvelor, săracilor și a celor neputincioși.

12. A ridica nivelul vieții morale din sat și a sprijini pe cei vițioși și scâpătați să se îndrepteze.

13. Pe cei înstrăinați de credință și de biserică a-i readuce în sânul comunității prin arătarea de bunăvoință, sfat și iertare.

14. A aplană gălcevilă și pricinile dintre rudeni, vecini și oricari locuitori, cu ocolirea proceselor și împăcarea impricinațiilor. Cel lezat să nu pornească la proces, înainte de

a fi înfățișat pricina sa înaintea Sfatului Casei culturale, care își va da toată silința să-i împace pe impricinați.

15. A discuta împreună căile pentru întărirea simțământului național și patriotic.

16. A discuta și găsi căile pentru îndeplinirea cu conștiințioasă a datoriilor cetățenești.

17. A da sprijin efectiv organelor de stat ca să-și poată îndeplini datoriile lor oficiale în interesul locuitorilor și al binelui obștesc.

18. A sprijini acțiunile obștești pentru promovarea păcii și a bunei înțelegeri între locuitorii satului de orice nație și lege.

19. A sprijini școala, pe învățători și societățile de cultură.

20. A sprijini acțiunile pentru îmbunătățirea stării economice, ramii de industrie casnică, procurarea de unelte economice perfecționate, îmbunătățirea raselor de vite și de animale domestice, încurajarea pomării, albinăritului, prăsirea viermilor de mătase etc., potrivit condițiilor pământului și îndeletnicirii locuitorilor, luând avizul experților și binefăcătorilor poporului.

21. Prestarea de lucrări în comun și în mod gratuit pentru ajutorarea celor lipsiți și nevoiași, a orfanilor și văduvelor de război, precum și a invalizilor din localitate.

22. Sprijinirea acțiunilor eparhiale pentru apărarea Bisericii, a slujitorilor și așezămintelor ei.

23. Procurarea de ziare în Casa culturală ca să devie o clinică spirituală pentru netezirea vrăjbilor și dușmăniilor de tot felul.

24. Păstrarea solidarității sătenilor și potolirea învrăjbirilor interne, eliminarea propagandelor politice și sectare printre membrii Casei culturale.

25. Prăznuirea zilei Eroilor, și a celorlalte sărbători naționale.

26. Combaterea plăgii alcoolismului și a plăgilor morale: concubinaj, divorț, părăsirea copiilor, neascultarea de părinți.

27. Combaterea furtului, jafului și a păgubirii avutului obștesc.

28. Ingrijirea de plantații pe stradă, în cimitir, pe drumuri și teren public.

Participarea la serbarea pomilor și a paserilor, și organizarea acestora în fiecare an în comună.

30. Ținerea în bună rânduială a Casei culturale și înzestrarea ei cu cele necesare pentru întruniri zilnice și festivități publice, precum și adăpostirea bibliotecilor populare, chiar dacă aceste biblioteci au fost înființate de alte societăți (Astra etc.) cult.

31. Casa culturală, în sfârșit găsind înțelegere și sprijin va putea înființa banca populară, tovărășie agricolă pentru procurarea de unelte, societate de consum, societate pentru valorizarea produselor agricole, fanfară, trupă de teatru de diletanți, cursuri pentru analfabeți, societate de pompieri, de sport și de excursiuni, cămin pentru neputincioși, infirmerie, baie populară, atelier pentru industria casnică, școală de gospodărie casnică etc.

(Va urma)

POSTA REDACȚIEI

Pr. A. F. în B. Mai târziu.

Pr. N. S. în Br. Tot așa.

Pr. A. Ef. în F. Scrisoarea e tardivă și excesivă. Revizuirea este o datorie a redacției, care folosește și autorilor, mai ales când depășesc caracterul gazetăi.

Pr. N. G. în R. Nu-l putem da decât în rezumat. Conveniți? A scrie scurt, chiar despre chestiuni mari, este o virtute.

Pr. G. P. în Z. articolul prea lung. Sunteți de acord cu reducerea lui? Tabelele nu merg în gazetă, spațiul fiind prea redus.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj